

VIII

Date: 08-09-2020

P. No: 02

* एकवाक्येन उत्तरं लिखत -

(क) वराहमिहिरस्य जन्म कदा अभवत् ?

उत्तर - वराहमिहिरस्य जन्म 499 ख्रिस्ताब्दे अभवत् ।

(ख) वराहमिहिरः कदा दिवंगतः ?

उत्तर - वराहमिहिरः 587 ख्रिस्ताब्दे दिवंगतः ।

(ग) भारते फलितज्योतिषस्य प्रथमः आचार्यः कः अभवत् ?

उत्तर - भारते फलितज्योतिषस्य प्रथमः आचार्यः वराहमिहिरः अभवत् ।

(घ) वराहमिहिरेण के ग्रन्थाः विरचिताः ?

उत्तर - वराहमिहिरेण बृहत्संहिता - बृहत्सात्कण्ड - पञ्चसिद्धान्तिसंग्रह इति विरचिताः ।

(ङ) पादपाः वल्मीकारच किं प्रदर्शयन्ति ?

उत्तर - पादपाः वल्मीकारच अधो भौमिक जलस्थिति प्रदर्शयन्ति ।

— X — X — X —

द्वितीय पाठः
कालदो वराहमिहिरः

★ शब्दार्थः ⇒

कालदो = ज्योतिषी

वल्मीकाः = वीमका

तिमिर = अन्धकार

अजायत = जन्म लिमा

महार्णवम् = महासागर मे

खगोल = आकाश-मण्डल

परिग्रह = दूतों दृष्ट

आदित्य = सूर्य

सम्पगतः = आये वाली

फलित ज्योतिष = तत्पर ग्रहों के अनुसार फल बाने, निष्ठा

★ एकपदेन उत्तर लिखत -

(क) वराहमिहिरस्य जन्म कुत्र अभवत् ?

उत्तर - उज्जयिन्या निकटे 'कपिल्य' (नामगो) नामाख्यो ग्रामे।

(ख) वराहमिहिरस्य पितुः नाम किम् ?

उत्तर - आदित्यदासः।

(ग) वराहमिहिरस्य कस्मात् ज्योतिषं पठितवान् ?

उत्तर - स्वामी स्वकीय पित्रात्।

(घ) वराहमिहिरः खगोलशास्त्रं कस्मात् पठितवान् ?

उत्तर - आर्यभट्टात्।

(ङ) वराहमिहिरः अजायतं समाप्य कुत्र अगच्छत् ?

उत्तर - उज्जयिन्यो नगरे।

गृहकार्य

कक्षा - VIII

पृष्ठ 31

- 1) शब्दार्थ याद करे और कॉपी में उतारे ।
- 2) प्रश्नउत्तर याद करके कॉपी में लिखे ।
- 3) सम्पूर्ण पाठ का गृहकार्य याद करे ।